

Tartışmalar, soru ve cevaplar.

Dinleyici – İki tane sendikacı var. Onlardan biri ismiyle maruf Tilki Selim. Hür Sağlık İşleri Sendikası genel başkanı. Her dönemin adamıydı. Eğer bunların geri gelmesini istiyorsak tekrar, her işyerinde birer sendikanın türemesini istiyorsak bunları kaldıralım. Hiç önemi yok o zaman. Bir de merak ettiğim, üçüncü olarak öğrenmek istediğim, bu soru değil öğrenmek istiyorum. 57. Hükümet tarafından bir iş güvencesi yasası çıkmıştı. O bazı kişilerin, bazı patronların itirazları neticesinde uygulanmadı. 59. Hükümet tarafından İş Kanununa monte edildi. Orada bir 30 kişinin çalışması gerekiyor, bir 6 aylık kıdemi olması gerekiyor. Bu nedir, yani 29 kişi çalışıyorsa ne oluyor orada kıyamet mi kopuyor. Veya 6 ay olmazsa, ben de işveren olsam açık söylüyorum, eğer böyle bir niyeti varsa 6 ayı kimseye doldurtmam. Tahmin ediyorum üniversitedeki hocalarımız bu bilim komisyonunun içindelerdi. Nedir bu, anlamış değilim. Niye 30 kişi, niye 6 ay? Yani iki kişi çalışan bir işyerinde olmuyor mu bu? Teşekkür ederim.

Toker Dereli – Teşekkürler.

Dinleyici – (.....) devam edecek.. İnşallah televizyonlarda da bunu yapacağız. Gülenler de istediği kadar gülsün, hiç önemli değil bizim için.

Toker Dereli – Gülünecek birşey yok. Yani işverenden korkmaym, şu anlamda. İşten atılmaktan endişe etmeksizin, çekinmeksizin, öyle bir korku olmaksızın sendikanıza üye olun demek istiyorsunuz. Ben de onu kastettim. Yoksa gayet terbiyeli yazılmış, çok güzel bir ilan. İşten atılma korkusu olmaksızın diye başlıyor değil mi? İş güvencesine falan değiniyor. O birinci nokta, ikinci nokta; son olarak ben söyleyeyim çünkü diğer arkadaşlarım da cevap verecek. Barajların kalkması konusunda Musa Bey kendi isteklerini söyledi. Ona karşı ileri sürülen ise, her işyerinde, işverenler tarafından, işyeri düzeyinde sarı sendika kurulur. Binlerce sendika doğar. Ona pek kimse inanmıyor artık. Çünkü sendikaların zaten belli somut nedenlerden dolayı, eskisi gibi, örneğin 70'lerde olduğu gibi her önüne gelenin bir sendika açma cazibesi de esas itibariyle çöküyor. İkincisi de ILO diyor ki, kural bu diyor. Bizler de sendika sayısının birden 800-2000'e çıkmasını hoş karşılamayız, kimse karşılamaz. Ama bir de evrensel kurallar var, o açıdan ben söylemişim. Bir başka mesele de, son olarak bu iş güvencesindeki kriterler. Tasarı

hazırlanırken tabii böyle bir kısıtlama yoktu. Önce bir işçinin bile çalıştığı yerlerde, ILO öyle başlıyor ve açıyor, diyor ki; her ülkenin koşullarına göre işçi sayısı ve kıdem gibi kriterler açısından sınırlama getirilebilir. Ülkeye bırakıyor bunu. Bakıldı, o sonradan 10'a çıktı. 5 kişi olarak tartışıldı, 10'a çıktı, 10 kişi kapsam dışı tutuldu. Bir de tabii yeni işe girmiş işçiyle biraz kıdemliyi ayırmak için 6 aylık işçinin kıdemli olması öngörüldü. Ondan sonra değişik ülke örnekleri gösterilere, İtalya bir tanesi, -20 işçidir son düzenlemesinde, Portekiz'de 30-. bütün bunlar meclis aşamasında oldu ama. Niye olduğunu da siz taktir edersiniz. Yani bu tarafların güç mücadelesine dönüşen bir süreç. Arkasındaki gerekçe de KOBİ'lerin küçük işletmelerin daha esnek, daha kolay (.....) şeyler söylediler. Maalesef 30'a çıktı. Şimdi nasıl yapalım, başka soru cevap varsa, hepsini alalım. Sonra bir de tabii hangi hocamıza, hangi konuşmacıya yöneltmişseniz sorunuzu onu lütfen belirtiniz. Evet Alpay Biber.

A. Biber – Benim sorum Alparslan Hoca'ya. Bu 80 yılda sendikaların fonksiyonları itibariyle sendikal anlayışlar nelerdi? Bunlar bir gelenek, bir birikim oluşturdular mı?

Mehmet Soyipek – Mehmet Soyipek, Türk Metal Sendikası İstanbul Şube Başkanı. Ben sendikacı büyüklerime soru niteliğinde soracağım. Sendikaların tarihçesini hocalarımız da sendika başkanlarımız da en iyi şekilde açıkladılar. Şunun altını ben de çiziyorum; 30 yıldır ben bu sanayi içindeyim, sendikacıyım, temsilcilik yaptım. 12 Eylül öncesinde dört tane siyasi parti vardı mecliste, dört tane de konfederasyonumuz vardı. Bu bir doğru, yani bunu kimse saklamasın. Bugün bunu belki işveren konfederasyonumuzun başkanı pek fazla söylemek istemedi. Ama biz bunu söylemeliyiz artık. Yani bu deniz bitmek üzere, bitti, kara göründü artık. Bugün dahi bazen konfederasyonlarımız son 20 yıl içerisinde de siyasi partilerimize dayanarak bu işi götürmeye devam ediyorlar. Her ne kadar Türk-İş partiler üstü politika izliyorum dese dahi, kendini daha çok liberal partilere yakın hissetmiştir. 20 sene önce 1,5 milyon üyemiz vardı diyoruz. Bunun zaten 1 milyonu kamu işçisi. Bugün kamu işçisi, işte son sözleşmelerde söyleniyor, kamu işçileri geçen dönem 400 bin kişiyle sözleşme yaptılar. Belki gelecek dönem ne kadar kişiyle yapacağız belli değil. Sayın başkanım işin içerisinde işte. Tekel özelleşiyor, Karayolları, Köy Hizmetleri özel idareye devrediliyor.

Sendikacılık artık özel sektörde yapılmak zorunda. Bugün kamu işyerleri olan işyerlerimizde Türk-İş'e bağlı sendikalar kendi içinde birbirlerinden üye çalmak istediği gibi, diğer konfederasyonlara bağlı sendikalar da birbirlerinden çalmaya çalışıyoruz, bütün mesaimizi, paramızı da bunlara harcıyoruz, bu bir doğru. Bir özeleştirici burada yapmak zorundayız. Sendikalaşma bitiyor derken bunun altını çizmeliyiz, bunlar da bitiyor. Özel sektörde sendikalaşma önündeki engelleri nasıl kaldırabiliriz, nasıl örgütlenebiliriz. Herşeyden önce dört tane konfederasyonumuz acaba artık, bakın 500-600 bin kişiye düştük, bir araya gelip kafa kafaya verip birleşebilir miyiz diye düşünüyorlar mı? Bunu sormak istiyorum. Çünkü örgütlenmenin önündeki engeller günden güne fazlalaşıyor. Birşey söyleyeyim şu anda sendikal örgütlenmeyi, sendikah işyerlerimizin patronları sendikalardan daha çok istiyor. Niye? Rakibinde sendika yok, işçilik maliyetleri düşük. Ben çok iyi biliyorum, bazı işverenlerimiz, gerekirse maddi finansmanımız bizler karşılayalım, gidin orada da örgütlenin diyor. Haklı. Aym mamulü piyasaya sürüyor. Ben özellikle bir televizyondan örnek vereyim; Türkiye'de televizyon üreten bir BEKO var, dünya markası, işçisine bugün 600-700 milyon, 1 milyara yakın para veriyor. Vestel'de ise sendika yok. Sendika girdiği gün sabahına 700 kişiyi kapının önüne koyuyor. Bu haksız rekabet değil mi? Sendikalaşmayı sendikalar olarak biz isterken, işverenlerimizin de bu haksız rekabeti ortadan kaldırmak için istemelerini bekliyorum şahsen. Bölgeler kaldırılmalı bence. Bugün bizim örgütlendiğimiz iki üç tane işyerimiz var. Beyaz eşya sektöründe, Hadımköy civarında falan bir aydır mahkemelerde bekliyoruz. İş güvencesi yasamızda 30 günlük süre konmuş, bir aydan iki aydan fazla süre konmayacak diye. Hakim bana aynen şunu söyledi, bu kanunu hazırlayanlar mahkemelerdeki yoğunluğu bilmiyorlar mı dedi, ben sana mayısta açtığın bir davaya temmuzda gün verdim. Örgütlenmenin önünde çok büyük engeller var. Biz sendikalar olarak bunları bir tarafa bırakıp, başka şeyleri tartışmaya devam edersek çok uzun süreceği kanaatinde değilim. Sorumu yineliyorum sendikalarımız, bilhassa konfederasyonlarımız, başta burada bu konfederasyonların başkanları var. Kendilerine sorarak başlamak istiyorum, artık bir araya gelmek zamanı gelmedi mi? Diyorum, teşekkür ederim.

Toker Dereli – Teşekkür ederim. Evet galiba öğrencilerimiz de var. Buyurun.

Dinleyici – Öncelikle ben öğrenci değilim, teşekkür ederim, beni genç gördünüz herhalde. (.....) yönetim kurulu üyesiyim, aynı zamanda Bakırköy'deki bir konfeksiyon fabrikasının işçisiyim. Benim başta size bir sorun var. Siz 1947'lerde nüfusun 45 milyondayken sendikalı işçi sayısının 2-2,5 milyon civarında olduğunu, bugün 70 milyona geldiğimiz halde toplam olarak 1 milyon civarında olduğumuzu, işte bunda işgücü sayısının az olduğundan bahsettiniz. Tabi bunun da payı var ama bence en az bunun kadar Türkiye'de örgütsüz işçinin de bunda payı var. Ben kendi oturduğum semtten size bir örnek vermiş olsam; bugün yeni çıkan iş kanununa göre, çalıştırılmaması gereken çocuklar, binlerce çocuk var evlerin altında, bırakın yedi saat çalıştırılmayı, onbeş saat çalıştırılıyorlar. İşgücümüz var da kayıtdışıma da çok kaçıyor. Bir de Alparslan Hocam birşey söyledi, ben onu anlayamadım. Amerikan toplumu ile Türk toplumunu bir yerde ortak bulduğunu, sınıf mücadelelerinin, ortak olduğunu söyledi. Ama ben orada bu açıklama yaparsa çok sevinirim. Çünkü Amerika ile bizim Türk toplumunun kuruluşu çok farklı. Biz düşmanı kovarak bu ülkeyi kurmuşuz, onlar tam tersine insanları kendi yurtlarından kovarak bu ülkeyi almışlar. Refik Bey'i yıllardır izliyoruz televizyonlardan, gerçekten çok güzel, çok seviyeli programlara katılıyor. Bir programda başkanımızla beraber oldular. Şunu sormak istiyorum, Refik Bey değil de genelde söyleyeyim bunu. Yani ücret sendikacılığı şu anda Türkiye'de yapılıyor, ileri gidilmiyor. Bana göre de öyle ama yani ücret sendikacılığım aşmadan da işin sosyal veya kültürel boyutuna gidemiyorsunuz ki. İnsanların insanca yaşaması için Türkiye'de dört kişilik bir ailenin 1.700 milyona ihtiyacı var. Yani burayı geçemedikten sonra, bu işin kültürel sosyal yönünü nasıl arayacak. Önce insan kendi karnını doyuracak ki, çoluk çocuğunu doyuracak ki ondan soma. İşverenlerimiz maalesef bizlerin ekonomik açıdan kalkınmamız için bir adım atmıyorlar. Bir bakıyorsunuz büyük iş adamlarımız karları geçen yıla göre bu yıl 70 milyon dolar artıyor ama işçinin geliri, bırakın yerinde saymayı, geriye gidiyor. Yani bir işverenin on tane yatı varsa, bir on tane daha oluyor. On tane daha olmasın, beş tane olsun ne olur yani. O beş taneyi de işçiye versin. Burada bir eşitlik göremiyorum. Biraz sosyalist gibi ifade ettim ama bu maalesef böyle Türkiye'de.

Teşekkür ederim.

Toker Dereli – Teşekkürler.

Mustafa Söylemez - 80'li yıllardan sonra özelleştirme hızlandı. AB uyum yasalarıyla ilgili sendikalar yasaındaki değişiklikler bütün bunları elimize aldığımız zaman, iş yasaındaki değişiklik, ben şahsen yine örgütlenme noktasında ileri bir adım atılamayacağını düşünüyorum ve inanıyorum. Niçin? Niçinini zaten daha önce iş yasaında olan taşeronlaşmalar, iş yasaının içerisinde de bir takım taşeronlaşmanın gücü yemden parçalanmaya neden oldu. Bu parçalanma içerisinde örgütlenmenin pek mümkün olamayacağım söylüyorum. Ben işverenleri burada tebrik ediyorum bir işçi olarak. Çünkü Cumhuriyetimizin kurucusunun bir sözü var "Bir Türk dünyaya bedeldir." diye gerçekten bir işveren bir milyon işçiye bedel. Yani niçin? Bugün ezilmişlerden oy alan parlamentomuzda bile 450 tane zannediyorum milletvekili var. Bunların içinde bir araştırmaya göre sadece odalar birliğine kayıtlı 27 tane millet vekili var. Yani dolayısıyla bu işveren gücü karşısında ezilmişlerin oyu kesinlikle ve kesinlikle birşey ifade etmiyor pratikte. Niçin? Oyu parlamentolar bizden alıyor, ne yazık ki siyasi partileri finanse edenlerin sözü geçiyor, onların dedikleri oluyor. Bir şekilde onların dediklerinin olduğu bir dünyada ve Türkiye'de örgütlenme, sendikal örgütlülük, sendikal başarı gelebileceğine inanmıyorum. Ancak bu doğruları hepimiz birlikte haykırırsak belki olabilir. Bu iş yasaında da aym şekilde zuhur etti. Daha önceki yıllarda mezarda emeklilik yasasıyla ilgili aym şekilde arkadaşlarımız birleşmeden bahsediyorlardı. Kızılay meydanında üç konfederasyon bülükte haykırdı. Orada da bir başarı elde edilemedi. Gerçekten ben işverenleri tebrik ediyorum, takdir ediyorum. Sorum yok, bu kadar açıklamayı doğru buluyorum.

Toker Dereli – Evet son olarak bir öğrencimiz galiba, evet, kısaca.

Öğrenci – Ben iktisat öğrencisiyim. İşçi sendikası ne yapıyor, sermayesini koyup işçilerin emeğiyle kendi geçimini sağlayan işveren kesimine karşı örgütleniyor. İki farklı sınıfın temsilcileri var burada. Hakları, imkanları ve çıkarları farklı. Bunlar uzlaşmamahdır. TİSK başkam Sayın Refik Baydur eskiden sendikalar kavgacı bir tutum izliyordu dedi. Ben bu kavgacı tutumun nasıl bir tutum olduğunu anlayamadım.

Toker Dereli – Evet teşekkür ederiz arkadaşlar, soru kısmı bitmiştir artık. Şimdi panelde yer alan konuşmacılar yapılan tüm açıklamaların üzerine, sorulan sorular üzerine yine aynı sıraya riayet

ederek, önce yine Alparslan Hocadan başlayalım. Ve özellikle kendilerine soru sorulanlar da bu sorulara cevap vermede ağırlıklı olarak söz alabilirler. Buyurunuz.

Alpaslan Işıklı – Sayın başkanım ve saym meslektaşımın belirttiği gibi, ben konuşmaların az çok bugüne kadar, günümüzün sosyal ekonomi sorunlarının görece daha az vurgulanan yönüne değinmeye çalıştım. Yani sermayenin işveren kesiminde iş vermeyen kesimin büyümesi sonucunda, baskı altında kaldığına işaret ettim. Bunları söylerken, çalışanların, sendikaların uğradığı durumun üzerinde yeterince durmamış olabilirim. Ama değerli arkadaşlarım bunu tamamladılar. Özellikle saym dinleyici, sendikaların küçülmesinin nedenlerini yine bu ekonomik sosyal yapılanmaya bağlı olarak benimsedi. Çünkü sermayenin işveren kesimi küçülünce, sendikaların üzerinde temellendiği ortam da ortadan kalkmaktadır. TİSK'in basma da yansımış olan bir araştırmasına göre işsizlik oranı % 16'larda seyrediyor. Böyle bir toplumda, işsizliğin bu kadar yüksek olduğu bir toplumda, işçinin azalmasının yanı sıra, işsizliğin sendikalaşma konusunda bir tehdit unsuru olarak kullanılması nedeniyledir ki sendikalar ciddi bir küçülme süreci içine girmiş bulunmaktadılar. Tabi arkadaşlarımdan birisi işaret etti, bu küçülmenin bir diğer nedeni ise; devletin küçülmesi olmuştur. Sadece ülkemizde değil bütün dünyada sendikalar, özellikle öncelikle kamu kesiminde örgütlenmektedir. Kamusal alan daralınca bu doğal olarak sendikalaşmayı da düşürmesi, zayıflaması sonucunu doğurmaktadır. İşsizlik çok temel bir konu, çok ekstrem ifadeler kullanmak yanlış anlamaya neden olabilir ama 19. yy. liberalizmi, bunu söylemekten kendimi alamıyorum, işçiyi ortaya çıkardı. Günümüz neo-liberalizmi işsizlik üretiyor, yani temel farkı bu. 19. yy.'da yalnız emeğinden başka satacak bir şeyi olmayan insanlar ortaya çıktı. Şimdi ise emeğini dahi satma olanağından yoksun insanlar, böyle bir ekonomik yapılanma dünya çapında globalleşme sürecinde dayatılmaktadır. Görülen gerçek budur. Bu Türkiye açısından da bir durum ki bunu görmek zorundayız. Bunun çaresi, nüfus kontrolüdür denildi. Nüfus artışı sorunu önemli bir sorun. Ama diğer tüm veriler sabit kalmak suretiyle nüfus üzerinde meydana getirilecek sınırlandırmalar soruna acaba çözüm olabilir mi? Yani 70 milyon yerine 35 milyon olsa aynı yoksulluk, aynı sosyal adaletsizlik devam ettiği sürece 35 milyonluk yoksul bir kitleden başka bir şeyle karşılaşmayız. 35 milyon sosyal adaletsizliğin bulunduğu bir nüfustan başka bir şeyle

karşılaşmayız. Çoğu zaman nüfus yoksulluğun sonucu değildir. Yoksulluk nüfusun sonucudur. Nüfus artışı oluşur. Bizim haklarımızın bir özdeyişi var; "zenginin sofrası, fakirin yatağı bereketli olur". Yani nüfus denetimini hesaplayacak olan da ekonomik refahtır, kültürel gelişmedir ve insanların bilgi düzeyinin gelişebilmesidir ve sosyal güvenliğin sağlanmasıdır. Şimdi nüfus yoksul insan için bir yerde güvence oluşturur. 12 tane çocuk yapıyor, 6'sı ölüyor, 3'ü hayırsız çıkıyor, hiç değilse 3 tanesi elimden tutar hesabı ile yola çıkıyor insanlar. Bunun çözümü sosyal güvenceye ve ekonomik gönencin sağlanmasıdır diye düşünüyorum. Bu arada ben konuşmamda batı ile olan, sizin sorunuza geleceğim farklılıkları nedir. Bu farklılıkların nedeni nedir diye düşündüğümüzde; iki şeyi görmemiz lazım. Bunlardan bir tanesi, Batının Batısı yok. Yani coğrafi olarak batının batısı var ama siyasi ve kültürel manada Batıdan başka Batı yok ve onları etkileyen bir Batı yok, bizi etkileyen bir Batı var. Bizi etkileyen Batı, bizdeki durumu Batıdan farklı yapmakta. İşaret ettiğim bütün noktaların gerisinde yatan temel unsur, farklılıkların arkasında yatan temel unsur bizdeki toplumsal yapıyı, ekonomik yapıyı bu arada sendikalaşmayı belirleyen bir batı olgusunun görülmesidir. Batı da -tadır edersiniz ki- homojen bir topluluk değildir, bir bütünlük değildir. Her şeyin kaynağı bir yerde, sanayi devriminden bu yana batıdır. Komünizmin de, kapitalizmin de, sosyalizmin de, insan haklarının da, irticanın da, vesairenin de, vesairenin de hepsinin kaynağı Batıdır. Dolayısıyla çelişkili bir etkileşim söz konusudur Türk toplumu ile Batı arasında. Bu arada acaba bizim özgün, kendimize özgü batıdan mülhem olmayan bir değerimiz yok mudur diye soracak olursak, sanayi devrimi soması itibarıyla. O zaman değerli arkadaşşıma sorduğum neyin üzerine basacağız, neyin üstüne gelişeceğiz sorusuna burada cevap vermek durumunda olabilirim; M.K. Atatürk olgusuyla karşı karşıya kalacağız. Bizi farklı yapan M.K. Atatürk'ün bu topraklarda yaşamış olmasıdır. Mesela demokratikleşme konusunda Mustafa Kemal kural dışı unsurdur ve o olmasaydı bizim Suriye'den, Irak'tan, Bulgaristan'dan, Yunanistan'dan farklı olmamız mümkün olmayabilirdi. O olmadığı ölçülerde de onlara benzer konumlara düşmüş oluruz. Bunu söylerken Mustafa Kemal'in smırlılıkları yok muydu? Tabi ki vardı. Mustafa Kemal'in smırlılıkları vardı. Ama Mustafa Kemal'in demokratikleşme sürecine olan katkılarının önemini her gün yeniden görüyoruz. Mesela bir seçme seçilme özgürlüğü, bütün yurttaşların meselesi var. İngiltere'de bu asırlar süren çileli ve kanh

mücadelelerle sağlanmışır. Fransa'da kanlı devrimlerle sağlanmışır. Türkiye'de sessiz sedasız Osmanlı anayasasının yerine Cumhuriyet Anayasasını getiren M.K. Atatürk işçileri de kapsayan bir seçilme hakkını bu topluma kazandırmıştır. 1908 Anayasası ve 1876 Anayasası başkasının hizmetinde olanların millet vekili olamayacaklarına yer vermektedir. Bunun manası işçiler millet vekili olamaz. Atatürk hiçbir mücadeleye, kan dökmeye, çabaya lüzum kalmaksızın Cumhuriyetin ilk anayasalarından itibaren bu sınırlamayı ortadan kaldırmıştır. Yaptıkları yeterli miydi? Yaptıkları elbette ki yeterli değildi. Kendisi herkesten fazla bunun bilincinde ama bunun yeterliliklerinin sebepleri var. En yakın arkadaşlarından Recep Peker İtalya'ya gidiyor, faşist İtalya'nın düzeninden etkileniyor, Türkiye'yi de faşizm temelinde yapılandırmak için bir proje hazırlıyor. Ve bu proje İsmet Paşa'nın da önünden geçerek, Atatürk'ün önüne kadar geliyor. Atatürk büyük bir infiale kapılıyor; "Ben öyle bir toplum kuracağım ki bu toplumda hilafet isteyenler bile parti kuracaklar" Yani sınırsız bir demokrasi özlemi içerisinde. Niye bunu yapamıyor? Çok basit bir nedenden dolayı yapamıyor. Çünkü Türkiye dünyanın bir parçasıdır ve dünyaya egemen güçler Atatürk gibi bağımsızlıkçı liderleri çoğu zaman bir ikileme karşı karşıya bırakmaktadır. Ya sonuna kadar demokrat olacaksın iki yılda seni devireceğiz, ne rejimin kalacak ne demokrasinin kalacak – dünyada pek çok yerde yaptıkları gibi- veyahut Enver Paşa gibi, Humeyni gibi içe kapalı bir rejim kuracaksın, demokrasi davasını başından itibaren yok edeceksin. Bu ikileme karşı karşıya bırakmışlardır Atatürk demokratikleşmeye ne zaman soyunursa karşısına emperyalizmin tahrik ettiği bin bir çeşit parti çıkmıştır. 1920'lerin ortasında Şeyh Sait isyanı niye çıktı, İngilizlerin kışkırtmasıyla çıktı. Ve bu M.K. Atatürk'ün sadece Musul'u kaybetmek noktasına getirmedi, Atatürk'ü aynı zamanda demokratikleşme sürecini de sınıh hale getirtmeye zorladı. Demek ki iç isyanların kışkırtılmasında hepsinin arkasında sömürücü güçlerin olduğunu o zaman insanlar anlamışlardır. Ve netice olarak ben bir televizyon programında irtican arkasında İslamiyet ; öktür, irtican arkasında emperyalizm vardır dediğim vakit Sayın Mustafa Başoğlu'ndan ertesi gün koca bir sayfa takdir mektubu aldım. Onun takdirinin verdiği cesaretle burada bir defa daha tekrarlıyorum; yine o gün olduğu gibi bugün de irtica İslamiyet'in gereği değil Türkiye'de demokratikleşmenin önüne engeller çıkartılmasının uluslar arası sömürücü güçlerin marifetidir. Bunu bilmezsek yel değirmenleriyle

mücadele etmek durumunda kalırız. Ve bu noktada batının bu çelişkili yapısını gözden uzak tutmamak zorundayız. Mustafa Kemal "Milletin istikbalini yine milletin azim ve iradesi kurtaracaktır" demiştir. Bizim de demokratikleşmemiz ancak bu anlayışla mümkün olabilir. Sorun, kendi kendinize sorun: niçin bu insanlar bizim açımızdan demokratikleşmenin gerçek gündemini oluşturacak hiçbir konuyu gündeme getirmiyorlar? Mesela sendika lideri milletvekili olduğu an istifa eder. Basm patronu hem milletvekili oluyor hem gazetesinin başında olabiliyor. Bu batılı dostlarımızın niçin dikkatinden kaçıyor? Veyahut memurların siyaset hakkı, demokrasinin çok önemli bir unsurudur. Memurların siyaset hakkı Kırgızistan'dan Hollanda'ya kadar her yerde var. Niçin Kopenhag Şartlarında, şunda bunda, bize de yazılan şartlarda bunlara yer verilmiyor? Elbette ki demokrasinin önündeki en ufak gölgeye dahi bizim tahammülümüz olmamalıdır. Ama Batıdan gelen telkinlerin gerisinde neyin yattığını, hangi önceliğin yattığını da iyi bilmek zorundayız. Adam açıkça söylüyor; Sevr'i telaffuz ediyor, biz Sevr dediğimiz vakit paranoya deniyor. O diyor, ben demiyorum. O Sevr özlemini açıkça dile getiriyor. Yugoslavya'da yaptı. Ben Sevre bir daha düşmeyelim, Mustafa Kemal'e sıkı sıkı sarılalım, dediğim vakit niye paranoya olsun. Beyin yıkama mekanizmasının, kampanyasının çok önemli bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir önemli noktaya daha kısaca değineyim. Buradaki sendikaların bölünmesi sorununa duyulan rahatsızlığı Sayın Baydur dile getirdi. Yani insan bekliyor ki sendika liderleri bu bölünmenin karşılığında rahatsızlığım duysunlar.

Toker Dereli – Teşekkür ederim. Sağolun, açıklamalar ve yorum tamamlıyor. Şimdi Refik Baydur.

R. Baydur – Evvela öğrenci genç arkadaşşıma, cevap vereyim. Onun için birbirimize yaklaşmayı, birbirimize destek olmayı, birbirimizi (.....) Türk işçisi de, zannedirim babanız dahil bu geçidin içindedir, Türk sendikacısı da buna müsaittir. Bir küçük misal vermek istiyorum. Değerli Türk-Metal temsilcisi arkadaşşımanın ifadesinden sonra. -mensup olduğu sendika Türkiye'nin büyük sendikalarından bir tanesidir- işverenle yahut işveren sendikasıyla hiçbir ihtilafları yoktur. Ama Türk-Metal İş'in çalışan insanlarla diğer sendikaların üyelerinin altında ücret aldığımız hiçbirimiz bilmeyiz. Hatta çok üstünde ahr. Ama anlaşma bir masa etrafında uzlaşma ile biter. Dahasını söyleyeyim; tavsiye ederim bu iki sendikanın yani işçi işveren metal işkolundaki

sendikanın davetlerine ilgi gösterin ve gidin. Eğitimin ne seviyede olduğunu o salona dolan beşbin altıbin kişinin hangi feyizle oraya geldiğini bir görmenizi tavsiye ederim. Teşekkür ederim.

Token Dereli – Teşekkür ederiz. Sayın Çetin Altun Türk-İş adma.

Ç. Altun – Teşekkür ederim hocam. Herşeyden önce toplumumuzun en büyük eksikliği, ne konuştuğumuzu karşı tarafa anlatamamak ve karşı tarafın ne anlattığını anlamamaktan kaynaklanıyor. Birbirimizi anlamıyoruz, iletişim kuramıyoruz herhalde. Bir arkadaşım orada babası da emekçiymiş, Türk-İş'in Irak'a asker gönderdiğine dair bir bildiri olduğunu söyledi, bu konuyla ilgili; İstanbul şubelerimiz bilir zannediyorum salı günü Bölge Başkanlığımıza da bir grup arkadaş gelmiş. Irak'a asker göndermeye destek veriyor diye bir bildiri yayımladığımız için. Bildirimiz bizim arşivlerimizde vardır. Akli başmda, insanla, kurum ve kuruluşların böyle bir şey yapmaları mümkün değildir. Bir yanlış anlaşılma var. O bildiriye de isterseniz ben size gönderirim sevgili genç arkadaşım. Örgütlenmek adma Türkiye'de neler yapılabilirmeli? Şimdi Türkiye'de örgütlenmenin ve sendikalaşmanın önünde en büyük engel, işsizlik, kayıt dışı çalışma ve özelleştirmedir. Her şeyden önce 59. iktidarımız, hükümetimiz üretim ekonomisine geçmek zorundadır. İşyerleri açılmak zorundadır. İşçi çalıştırmak zorundadır. Mevcut her gün kan kaybediyoruz. Sistemin getirilerinden her gün yüzlerce insanımız kapı dışarı ediliyor. İnsanlar anti-demokratik yasalardan kaynaklanan sorunlarla da karşı karşıya kalıyor. Örneğin sendikamız bir yerde örgütleniyor, Çalışma Bakanlığına duyuruluyor, Çalışma Bakanlığı işyerine soruyor, işyeri oraya cevap veriyor, yetki geldi, müfettiş gönder, falan filan derken yanılmıyorsam üç ayla altı ay gibi bir süre geçiyor. Bir demokrasinin teminatı olan tüm kurum ve kuruluşlarıyla hayata geçmediği takdirde, anti-demokratik yasalar kalkmadığı sürece, işyerleri açılmadığı sürece, üretim ekonomisine geçilmediği sürece, bu ülkede bu kadar az işçinin örgütlü olduğu bir ülkede, konfederasyonlar bir çatı altında birleşmediği süre içerisinde bu problemi çözmek zor gibi görünüyor. Önümüzdeki süreçte biz sendikalar, sayın başkanım söyledi. İşvereniyle, işçisiyle düşman değiliz. İşverenin fabrikası bizim fabrikamızdır. Bizim ekmeğimizi kapıdır. Elbette ki o fabrikanın zarar etmemesi için biz de mücadele edeceğiz. Ama o fabrika sahibi de bizi orada örgütlendi diye insan gibi yaşayacak ücreti vermek zorundadır. Demokrasinin temayülü

nedir; tarafların bir masa etrafına gelip, demokrasinin kuralları çerçevesinde geçinmesi olayıdır. Kısacası sayın başkan, bu ülkenin sorunu demokrasi sorunudur. Demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla hayat geçmediği takdirde problemlerimiz çözülmez. Bunu da şöyle bir fıkrayla tamamlamak istiyorum sayın başkanım. Temel doktora gitmiş. Demiş ki doktor her tarafım ağrıyor. Yat demiş doktor, yatıyor, muayene ediyor. Sende bir şey yok diyor. Ne diyorsun doktor bey demiş. Burama dokunuyorum burama ağrıyor, burama dokunuyorum burama ağrıyor, burama dokunuyorum burama ağrıyor. Uzat demiş parmağımı, bakmış parmağı kırık, nereye dokunuyorsa orası ağrıyor. Teşekkür ederim

Toker Dereli – Teşekkür ederim. Sayın Salim Uslu. Salim Bey.

S. Uslu – Teşekkür ederim. Ben konuşmamı özellikle bize sunula programda yer alan görevle sınırlı tuttuğum için, diğer ayrıntılara çok fazla girmedim. Daha çok 80 yıla yönelik bir değerlendirmeydi. Sendikalar ne yapmalı? Birleşmeli mi, ayrışmalı mı? Bu konulara girmedim. Bunlar da tabii ki söyleyeceğimiz sözler de var. Şimdi sorulan sorulardan bir kaçına kısaca temas edeyim, biraz da kendi düşüncelerimi bu vesile ile paylaşmak istiyorum. Türkiye’de sendikal hareketin geleneği var mı ? dendi. Bence sendikal hareketin geleneği yok. Siyasal hareketin de geleneği yok. Yüz yıllık çorbacı bulabilirsiniz, kebabçı bulabilirsiniz, lokumcu bulabilirsiniz. Ama yüz yıllık geleneğe sahip siyasi parti ve sendika bulamazsınız. İşte en köklü siyasi partimizin geriye dönük bakım geçmişi şu kadar yıldır. Yani DYP geçen yıl zannediyorum kuruluşunun 17. 18. yılını kutladı, yani böyle bir şey. Bir bakıyorsunuz her birimiz o ihtilalin faziletlerini anlatıyoruz böyle de bir yapımız var. Örneklemelemelere girmiyorum. Siyasi iktidar değişiyor bir bakıyoruz o siyasi iktidara yönelik yeni bir duruş, bir pozisyon alıyoruz. Bizdense öyle bizden değilse böyle. Bütün bu duruşlarımız, pozisyonlarımız, geleneksel mücadelelerle oturmuş, olgunlaşmış bir ilkeye dayanmıyor. Buna demokrasi deneyimsizliği de denebilir, ya da kesintilerin yarattığı farklı bir kültür de denebilir, şark toplumunun karakteristik özelliği de denebilir ama maalesef deneyimlerimiz yok. Biraz da bu ülkede herhalde kendi ayakları üzerinde duran, kendi köklü gelenekleri olan kurumlar olsun istenmiyor. Şimdi Irak konusunda sendikalar ne yapacaklar? Geçmişte ne yaptılar? Ne tür tavırlar, pozisyonlar ortaya koydular? Baktığımız zaman bunu görme imkânımız

yok. Ama Fransa'da kurulu SCP Fransa'nın Cezayir'i işgaline karşı çıkmış, böyle bir geleneği var. Bu geleneği olduğu için de sendikal hareketin misyonuna uygun olarak ne yapmaları gerektiği konusunda bir şaşkınlık, bir çelişki yaşamıyorlar. Geleneğin gereği yerine getiriliyor. Tepki ortaya konuyor. Bizde böyle bir şey söylenecek olsa hafazanallah, ulusal çıkarlara aykırı davranmaktan kim bilir neler söylenir, neler yapılır. Yani sivil toplum örgütleri sendikalar, siyasi partiler devletin ulusal politikalarına aykırı davranamazlar. Oysa Fransa'ya o övündüğü, ibretle baktığımız ya da biraz da kıskanarak baktığımız gelişmişliği nedeniyle, demokratik mücadeleleri nedeniyle baktığımız, o işte aydınlanma çağından övgüyle bahsettiğimiz Fransa'da sendikalar gerektiğinde hükümetlerin, devletin politikalarına karşı durabilmişlerdir. Böyle bir gelenek var orada. Söylediğim şey Milli Güvenlik Kurulunu filan kutsamak değil, orada yanlış anlaşılmasın arkadaşım. Ben öyle bir şey demedim. Yani MGK'nın elbette gerekliliği söz konusu olabilir. Ulusal güvenlik önemli bir meseledir. Ama benim söylemek istediğim MGK'nın gündelik rutine müdahale etmesinin yanlışlığıdır. Yani bir YÖK meselesiyle bu kadar ilgileniyor olması, sendikal meselelerle bile ilgileniyor olması beni rahatsız ediyor. Benim Et ve Balık Kurumunda grev kararı almamın milli güvenlikle hiçbir ilgisi olmadığı halde, milli güvenlik gibi bir kaypak cümle gerekçe gösterilerek grev hakkıma müdahale ediliyor. Bunu ifade etmeye çalıştım orada, yanlış anlaşılımsın. Mehmet Soyipek kardeşimin ifade ettiği sendikalar siyaset yapıyorlar, her siyasi partiye göre sendikalar kurulmuştur ifadesi doğru. Ama bence bunu ayıplamamak lazım yani sendikaların bu siyasi partilerle ilişkisi ayrı bir konu sendikaların siyaset yapmaları ayrı bir konu. Sendikaların siyasi partilerle olan ilişkileri bizde ilk defa icat edilmiş bir durum değil. Az önceki konuşmalarda da hatırlanacağı üzere sendikalar siyasi partilerle organik ilişkiler içinde olmuşlar ve buna dair de yüz yıllık geleneklere sahipler. İşte İngiliz işçi Partisi ile İngiliz Sendikaları Konfederasyonu TUC arasındaki ilişki yüz yıllık bir gelenektir ama beş altı yıl önce dediler ki dur arkadaş olmuyor, senin siyasi parti politikalarıyla benim sendikal politikalarım kafa kafaya geliyor burada ilişkiyi kesmek zorundayız dediler ve kestiler. Sendikaların dar anlamda gündelik politika yapmalarını, siyasi partilere arka bahçelik yapmalarını doğru bulmuyorum. Bunu nereden biliyorum, işte Avrupa'daki sendikal hareketin deneyiminden ifade ediyorum. Hele hele sendikaların ikide bir böyle birilerini tehdit etmek

üzere siyasi parti kurarız falan demelerini de çok fazla anlamıyorum. Çünkü onlar Türkiye'nin gerçeklerini anlamadıkları için anlamıyorum. Türkiye'de insanların siyasi parti tercihleri kendi sosyal statülerine aidiyetlerine göre olmuyor. Kültürel kimliklerine göre oluyor. Kültürel kimliklerine göre siyasi parti tercih edildiğine göre, çıkıp da işçilere parti kuracağız falan dersenez, bunun alıcısı yok. Alıcısı olmayan bir şeyi söylemenin de pratik bir yararı yok. Konfederasyonların birleşmesi meselesi çok hoş geliyor insanın kulağına fakat pratik ne faydası var bunun, ben doğrusu anlayabilmiş değilim. Yani ikide bir de sihirli sözcük gibi konfederasyonlar birleşsinler. Önce Türk-İş'e bağlı aynı iş kolunda faaliyet yapan sendikalar var. İşte banka işkolunda var, büro işkolunda var, tarım işkolunda var, madende var, birleştirin de şunun bir faydasını görelim Allah aşkına. Diyelim ki sendikaları birleştirdik, sıra konfederasyonlara geldi. Kaldı ki, bakın bugün özellikle İngiltere'de, İtalya'da, Fransa'da, İspanya'da, Portekiz'de birden çok sendika var ve sendikal hareket oldukça güçlü. İngiltere hariç, Almanya'yı da kısmen hariç tutabiliriz. Yani buralardaki sendikal hareketin çoğulculuğu, çokluğu, sendikal çeşitlilik sendikal mücadelenin etkinliğine bir zarar vermiyor. Bu sendikal birliği şöyle anlayalım isterseniz. Sendikal birlik aynı çatı altında olmak olmamalı, aynı ilkeler, aynı ülküler, aynı idealler etrafında birlikte mücadele etmek gibi bir gelenek ortaya koyabilirsek, bunu çok önemli ve çok anlamlı buluyorum. Ve şunu da anlamıyorum doğrusu, her yeni hak talep ettiğinizde, yeni bir şey istediğinizde öyle Türkiye'nin özel koşulları filan gibi bir şey de doğrusu anlamak istemiyorum. Türkiye'nin diğer ülkelerden çok fazla da özel koşulları da yok yani. İnsanlar hangi sendikada buldukları zaman sendikal olmanın keyfini yaşayacaklarsa ya da sendikal hareket daha güçlü, daha etkin olursa bırakalım insanları özgürce o sendikada olsunlar. Bence burada savunmamız gereken şey sendikaların birleşmesi değil, sendikaların birlikteliği olmalıdır. Bir emek platformu bu anlamda sendikaların birlikteliği adına önemli bir kurum olarak etkinlik gösterebilir, göstermelidir diye düşünüyorum. Yine gerek sendikalar, sendikal politikalarında, gerekse geniş anlamda siyasi politikalarında ortak hedefler belirleyebilirler, ortak mücadeleler verebilirler. Ve bu konuda çok mesafe aştığımızı da düşünüyorum ben. Çok değil yani sendikal hareketin geçmişi olmadığı için bizde, bize her şey yeni geliyor, yeni olunca da ister istemez statükodan yana olanlar, alışkanlıklarını ve

ezberlerini sürdürmek isteyenler, bunda yara görenler o yeniden rahatsızlık duyabiliyorlar. 1991'de ilk defa 1 Mayıs'ı DİSK, Hak-İş, Türk-İş birlikte kutladık. Kutlama komitesinde Hak-İş adına ben bulunuyordum, Türk-İş'ten Mustafa Başoğlu Bey bulunuyordu, DİSK'ten de Ömer Çiftçi Bey bulunuyordu. Mesela işçi sınıfı gibi son derece kullanılması doğal, tamamen sosyolojik bir değimi biz bildiride koymak için ne zorluk çektik yani. Onu bile bildiriye koyamadık. O bir sosyolojik tariftir, tanımdır. Onu bile bildiriye koymakta zorlandık. Yani sendikacıların birbirlerine selam vermedikleri bir yerden oturduk geldik. Biz Türk-İş'e 1978-79'da gelin beraber olalım falan dediğimizde, o günkü günleri hatırlayanlar iyi bilirler, Mustafa Bey'in Yankı Dergisinde çıkan bir açıklaması var " Yani ne yapalım adamlar birlikte olalım, beraber olalım diyorlar, gelmeyelim mi bir araya" falan gibi bir açıklaması var o günkü Yankı Dergisinde. Bir çok Türk-İş'e bağlı sendikacı arkada da itiraz etmişti. Oysa bugün bütün o yerlerden bir yere geldik, geldiğimiz yeri ben çok önemsiyorum yani olması gereken yerde değil ama, artık anlayışlarımız alışkanlıklarımızı sorgulamaya başladık, en azından müştereklerimizde beraber hareket etmek gibi bir alışkanlık edindik ve daha somaki süreçte işverenlerle bir araya gelmenin, uzlaşma kavramını kullanmanın bile hemen yüklendiği anlam itibariyle hemen tartışıldığı, ayıplandığı bir yerde şimdi uzlaşma kavramını rahat rahat kullanabiliyoruz. Bundan doğrusu ben çok fazla da rahatsız olmuyorum uzlaşma kavramından, uzlaşma kavramı bu masa etrafındaki sendikacıların keşfettiği bir kavram değil. Uzlaşmaya yönelik dünyada pek çok örnek var. Bu konuda kurumlar oluşturulmuş, gelenekler oluşturulmuş. Fransa'daki ekonomik sosyal konsey kuruluşunun 60. yılını kutladı ve yüzün üzerinde üyesi var. Aynı şekilde Almanya uzlaşma konusunda son derece başarılı bir örnek de ortaya koymuştur. Ülkelerin çeşitli sendikal kurumlarının farklı kültürleri, gelenekleri endüstri ilişkilerinde farklı gelenekleri, kültürleri olabilir ama, kavgayla varamadıkları yere uzlaşmayla varmayı düşünmüşler. Kavga yapmaları için insanların çok fazla da akıllı olmaları gerekmiyor, biraz bileğine güvenmesi yetiyor. Ama uzlaşırken çıkarlarını korumak, uzlaşırken adalete yönelik kazanımlar elde edebilmesi için insanın hem akli hem de bilgisi olması gerekiyor. Bunun da ben ayıplanacak, horlanacak bir tarafı olduğunu sanmıyorum. Bu nüfus planlaması, aile planlaması, doğum kontrolü falan bütün bular olursa, efendim işte, problemler çözülür gibi takımlara ben çok fazla

gerek görmüyorum. Çünkü bunlar nüfus planlaması, aile planlaması, doğum kontrolü çok farklı şeyler ve biraz daha uzmanlık gerektiren konular. Onların bir ülkedeki gelişmenin ya da sendikal hareketin doğrudan etkileyen mekanizmalar olduğunu sanmıyorum. Sendika liderleri birleşmeden rahatsız oluyorlar doğrusu böyle bir şey de söz konusu değil. Alparslan Hoca bizim dile getirmemizi ifade etti de doğrusu niye ihtiyaç duydu bunu bilmiyorum. Bizim sendikal birliktelik adına yaptığımız ve yapmaya çalıştığımız şeylerin tanıklarından bir tanesidir. Ben şahsen gözlemlerime dayanarak söylüyorum. Sendikaları tek çatı altında toparlamak aynen kamu sendikacılığında olduğu gibi sendikal hareketteki o tatlı rekabetin getirdiği verimliliği ortadan kaldıracığı için Türkiye'nin bu koşullarında yanlıştır. Tam tersine sendikal hareketin kendi içerisinde, tatlı bir rekabet içerisinde olması, yapıcı bir rekabet içerisinde olması son derece yararlıdır diye düşünüyorum. Ayrıca sendikalar aynı çatı altında birleşmek yerine, olmak yerine akıllarını, bilgilerini, birikimlerini, ideallerini, hedeflerini ortaklaştırırlarsa daha doğru davranmış olurlar diye düşünüyorum. Bir küçük nokta daha var. O da %10, %50 vesaire konusu, Toker Hocamız ifade etti. Sendikalar bu konudaki fikirlerini söylemediler dedi ama konumuz olmadığı için değinmedim. Ama o konuyu da ifade etmek isterim. Prensip olarak %10'a karşıyız biz. Ancak uzlaşma adına bir görüş çıkacaksa suf biz buna karşıyız diye uzlaşma zeminini torpilleyen, bozan taraf olmak istemeyiz. Bu anlamda üç işçi konfederasyonu, bir işveren konfederasyonu uzlaşılacak nokta sıfır da olabilir, bir de olabilir ama makul bir noktada uzlaşılması gerektiğini düşünüyoruz. %10 kesinlikle Türkiye gerçeklerine uygun değil. Fakat %50 barajım savunmazsak 12 Eylül öncesindeki gibi, Tilki Selimler, Peygamber Süleymanlar gibi birçok adamlar var bilinen, çıkar diye kaygı duymaya da gerek yok. Demokrasi, demokratik olgunluk, demokratik terbiye bir süreçtir. İnsanlar bunu yaşayacaklar ve bir yere gelecekler, olgunlaşacaklar sonuç itibarıyla. Bakın bugün Avrupa'da %50 barajı yok ama bir şey var o da şu; Avrupa'da da bizim gibi sendikalaşma oranı düşük. Ama toplu sözleşmeden yararlanma imkanları %70-80'lerde daha geniş. Neden? %50 barajı yok işyerlerinde ve %50 barajı olmadığı için de sendikalı olmayanlar bile istedikleri takdirde toplu sözleşme hakkından yararlanabiliyorlar. Bir kişi de olsa, üç kişi de olsa, beş kişi de olsa. Ama bunu bir işkolu sözleşmesi ve bir işkolu yetkisi gibi bir yere taşıtıp, diğer sendikalara da bir imtiyaz olarak kullanmak gibi bir

yanlışa da düşmemek lazım diye düşünüyorum. Son düşüncem şu; Türkiye özel şartlara sahiptir, kırılğan bir ülkedir, yıkılır, bozular, üzüdür diye kaygı duymaya gerek yok. Ben elli yaşmdayım ve elli yıldır bu şeyleri duyuyorum. Türkiye'nin de Cumhuriyetin de yıkılması asla mümkün değil, çok sağlam temellere dayalı ve dünyada da daha fazla demokrasiden, daha fazla haktan, daha fazla özgürlükten yıkılmış tek bir ülke örneği de gösterilemez. Bunun için bence biz demokrasiden korkmayalım. Cumhuriyeti demokrasiyle taçlandıralım. O zaman sivil toplum örgütlerimiz de, sendikalarımız da, siyasi partilerimiz de daha köklü geleneklere, daha etkin ve daha saygm bir konuma ulaşacaklar diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Toker Dereli – Teşekkür ederiz. Lütfen Musa Bey.

M.Çam – Evet çok geç oldu, hemen birkaç cümle söylemek istiyorum. Nüfus ve sendikalı işçi sayısındaki oranları söylerken tabi ki bazı arkadaşlarımız işte sermayenin küçülmesi ve istihdamın daralmasından kaynaklı olarak böyle bir şey söz konusu oldu. Bunu pek doğru bulmuyorum. Neden doğru bulmuyorum? Çünkü yapılan araştırmalarda, Türkiye'deki 500 büyük şirketin gelirlerinin %80'inin faiz gelirleriyle oluştuğunu söylüyorlar. Yani ne yapıyor Türkiye'deki sermaye çevreleri, üretim yerine, istihdam yerine parasını devlete para satarak, rant kazanıyor. Üretim yok, istihdam yok ister istemez böyle bir sorun olacak. Dolayısıyla üretim özellikle, istihdam özellikle daraltıldı. Neden? Kolay para kazanmak varken devlete yüksek faizden para satmak mümkünken neden fabrika açayım, neden istihdam sağlayayım, niçin dış satış gerçekleştireyim, bu bilinçli bir politikanın sonucu. İkincisi de geçtiğimiz günlerde yine Sanayi Odası Başkanı Sayın Mehmet Yıldırım çıktı söyledi, dedi ki; biz işverenler olarak bu güne kadar yanlış yaptık. Ne yaptık? Devletten aldığımız teşvikler, devletten aldığımız kredilerle gittik yat aldık, kat aldık, yurt dışına gittik, bunları yaptık dedi. Şimdi o dönemler bitti, yani artık işverenler de bunu itiraf ediyorlar, paralarla nelerin yapıldığını. Son iki yıldır 2000 Aralık, 2001 krizinden beri 25 tane bankadan hortumlanan paranın miktarı 50 milyar dolar. Bu 50 milyar dolar sonunda çalışanların cebinden çıkartılan para. Bunlar üretime gitse, istihdama gitmiş olsa, bunların hiçbirisi olmayacak ama Türkiye'de yirmi yıldır özellikle bilinçli bir ekonomik politika uygulanıyor, istihdam daraltılıyor, ranttan, paradan para kazanma dönemi devam ettirilmek istendi ama gördük ki bunun maliyeti 50

milyar dolar ve büyük bir yük de bizim omuzlarımızda. Özelleştirmeyle ilgili bir arkadaşımız soru sordu. Sendika çıkarı açısından baktığımızda, bir fabrikanın devletin elinde olmuş olması, özel sektörde herhangi bir patronun elinde olmuş olması bizi çok fazla ilgilendirmiyor. Çünkü sendikal rekabet açısından baktığımızda, çok önemli değil ama ideolojik olarak önemli. Biz bu konuda özelleştirme son derece ideolojik bakıyoruz ve net olarak; özelleştirmeye karşıyız. Çünkü Türkiye’de son yirmi yıldır yapılan özelleştirmelerin tamamı, bir takım yerlere peşkeş çekmektir. Cumhuriyetin 80 yıllık kazanımları bir takım insanlara yok pahasına satılıyor ve bir süre sonra oralar kapatılıyor arkadaşlar. Ben İzmirliyim, elli yaşındayım, İzmir’de Metaş diye bir fabrika var. Metal sektöründe, Türk Metal Sendikası da uzun yıllardır örgütlü, 3000 kişi çalışıyordu, 1500 kişiye düştü, sonra İzmirli işadamı Selçuk Yaşar aldı, 1500 kişi çalışıyordu ve Türk Metal-İş sendikası örgütlüydü arkadaşlar. Özelleştirildi Rumeli Holding, Cem Uzan’lar aldı ve şimdi fabrika iki senedir kapalı duruyor. Türkiye’de özelleştirme böyle yapılıyor. Evet Cumhuriyetin kurulduğu günlerde özel sektör yok, sermaye yok devlet bez fabrikasından yumurta fabrikasına, ayakkabı fabrikasından süt fabrikasına kadar bir çok şeyi yapmak zorunda kalmış. Bugün özel sermaye birikimi var, bazı sektörlerde devlet çekilebilir ama Türkiye’nin temel stratejik işkollarında; telekomda, enerjide, elektrikte, petrokimyada, temel sektörlerde özelleştirmeye ideolojik olarak karşıyız ve bunun karşısında durmaya devam edeceğiz. Bir arkadaşım yine Tümtis, Nakliye-İş’te son derece üzüntü verici üç insanın sendikal rekabetten dolayı yaşamını yitirmiş olmasından, utanıyorum. Neden? Yine bu yasaklardan dolayı, engellerden dolayı. Eğer şimdi burada bize özgürce, burada bulunanlar bir sendika seçecekse, bunun için kavga etmemize gerek yok, dövüş etmemize gerek yok, rekabet etmemize gerek yok. İki arkadaşın, sendikal anlayışlarının açıklarlar, ortaya da sandığı koyarlar, işçiler hangi sendikayı özgürce seçiyorsa oy kullanır. Son derece basit. Ama hayır yasak. Sendikal harekette referandum yasaklandı, şimdi böyle kavgalar oluyor. Bütün bunlara rağmen böyle bir durum son derece acı verici, son derece kötü, biz DISK olarak da bu konudaki eleştirilerimizi yapıyoruz ve yapmaya da devam edeceğiz. Sendikaların siyasi parti ilişkisi, biz açık, net tavrımız sendikaların siyasi parti üstü kalmasına karşıyız, bunu doğru bulmuyoruz. Biz bu güne kadar olduğu gibi bu günden sonra da işçilerin, emekçilerin, çalışanların çıkarlarını solda olduğunu biliyoruz, bu nedenle soldan yan olacağız. Ama solun

bu kadar parçalanmış olması, bu kadar bölünmüş olması bizi üzüyor. Ayrıca (.....) ama soldan yana olan tavrımızı da sürdürmeye devam edeceğiz. Ancak DİSK hiçbir zaman, hiçbir şekilde bir siyasi partinin arka bahçesi veya ön bahçesi olmasın karşıyız, bunu asla ve asla şiddetle reddederiz ve geçmişte yaşanan sıkıntıları gördük yaşadık. Dolayısıyla sendikaların siyasi partilerin ön ve arka bahçesi olmasını kabul etmeyiz, doğru bulmayız.

PANEL II

**“ CUMHURİYETİN 80’NCİ YILINDA
TÜRKİYE’DE SOSYAL GÜVENLİK”**

